

צ'בזטי מזהר"ן

קמא

דף צט.

עם

ביאור חברותא
ללימוד בעיון

תורה קיא

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מח גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(הי"מ שמו שמוח)

מאמר יש רבי ויש רבי

מספח"ק ליקוטי מוהר"ן

זמן ומקום אמירת התורה
לא ידוע

פתיחה

בשזכין לרבי הגון איז הוא מאיר עיני המקריבין אליו על דרך (קהלת ב) החכם עיניו בראשו. אבל להפך, חס ושלום, רבי שאינו הגון לא די שאינו מאיר עינים, אדרבה, הוא מחשיף עיניהם ביותר שהיה בחינת ר' שעים ב'חשף' י'דמו, כמבאר בפנים. (פ"ח)

ליקוטי הלכות

או"ח הלכות תפילין הלכה ב (עפ"י תורה לד) וזה בחינת תפילין של ראש ותפילין של יד והם בחינת ג' מיני תפילין, דהיינו של ראש וקשר של דל"ת, שהוא גם בן בחינת תפילין פמוכן בכונות האר"י. ותפילין של יד. והם פנגד ג' בחינות הנקודות הנ"ל, כי הנקודות הם ג' דהיינו נקודה הקללית של צדיק הדור, ונקודה שמקבלין ישראל בכללן זה מזה בבחינת ומקבלין דין מן דין. ונקודה שמקבלין כל אחד ואחד מניה וביה. וזהו בחינת ג' מיני תפילין הנ"ל, כי של ראש זהו בחינת הצדיק ונקודת הצדיק בערך הג' נקודות הנ"ל הוא בחינת ראש ומחזין וכלם מקבלין ממונו, והוא נקרא "ראש" בני ישראל בחינת רבי, כי עקר בחינת רבי שנקרא צדיק הדור, הוא בבחינת הנקודה הנ"ל שכלם מקבלין ממונו. וזהו בחינת תפילין של ראש פנ"ל, ומשם יוצא הארה ומאיר נקודה הנ"ל, שהיא בחינת קשר של ד', שהיא בחינת מלכות, בחינת כלל ישראל שמתקשרים ומאירין זה בזה, ועל פן זאת הנקודה מאירה בבחינת קשר. כי עקר הארתה על ידי התקשרות שמתקשרין כלל ישראל ומאירין זה לזה פנ"ל.

שיחות

ברינת ציון סימן י"ט – ולפלא בעיני על אשר שמת לבך לילך להערעאקציע של הכלב הזה ולעשות הערה? ראשית עלינו לשום מחסום לפינו בכל עניניהם, כמשל הצואה המונחת, אשר אם מזיזין אותה ממקומה מסרחת עוד יותר; ובפרט דייקא בדבר הערותיך על הר"ת.../2 דייקא בזה לא קלקלו כלל, ואדרבא לא היה לך להכחישם בזה, כי האמת הוא כך, וכן מובא בס' "פרפראות לחכמה" בשם ס' "הקנה" עיי"ש בסי' קי"א. (מכתב מראל"צ ר' אהרן ליב צינגלס) לרימ"ק, "עיו"כ הקדוש, שנת תרפ"ט לפ"ק, ווארשא")

הקדמה

הלימוד מראשי תיבות נמצא הרבה מאד בחו"ל/1. וכאן גם רואים שאותם ראשי תיבות יכולות ללמד שני הפכים, ושניהם אמת, כי זה לעומת זה ברא אלקים.

תורה זו קצרה י"ג תיבות, ואעפ"כ אינה סניף, אלא תורה ככל התורות בספר, ויש לה סימן כמו לתורה הארוכה ביותר. ונראה שרומז בה שזה לעומת זה, יש רבי שהוא ראש בני ישראל, ויש רבי שהוא ראש לרשעים בחושך ידמו. ורוצה לומר שהכל תלוי בראש.

בענין מנהיג ראוי שאינו ראוי דיבר רבנו הרבה מאד, וראה תורה יח שצדיק אמיתי מסרב לקבל על עצמו מנהיגות. ובעיקר דיבר על זה בלק"מ תנינא ואולי כי התורות ששם הן אחרי שרדפו אותו ביותר. וראה שם

¹ כר עד כח תשרי תשפ"ד ירושלים

² הכוונה שבמקום ורשעים בחושך ידמו ר"ת רבי, הוא כתב רע בעיני ה' ר"ת רבי.

³ ראה שבת דף קה. כמה דוגמאות לזה – אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זימרא מנין ללשון נוטריקון מן התורה שנאמר (לאברהם אבינו) כי א"ב המון גוים נתתיך אב נתתיך לאומות, בחור נתתיך באומות, המון חביב נתתיך באומות, מלך נתתיך לאומות, ותיק נתתיך באומות, נאמן נתתיך לאומות. רבי יוחנן דידיה אמר "אנכי" (שבעשרת הדבורות) נוטריקון אנא נפשי כתיבת יהבית. רבנן אמרי אמירה נעימה כתיבה יהיבה. איכא דאמרי אנכי למפרע יהיבה כתיבה נאמנין אמריה. דבי רבי נתן אמרי "כי יר"ט הדרך לנגדי" (שאמר המלאך לבלעם במדבר כב לב) יראה אתה נטתה. דבי רבי ישמעאל תנא כרמ"ל כר מלא. רב אחא בר יעקב אמר "והוא קללני קללה נמרצת" (שאמר דו דהמלך לשלמה על שמעי בן גרא) נוטריקון נואף הוא, מואבי הוא, רוצח הוא, צורר הוא, תועבה הוא. רב נחמן בר יצחק אמר "מה נדבר ומה נצטד"ק" (שאמרו האחים ליוסף אחרי קבורת אביהם) נכונים אנחנו, צדיקים אנחנו, טהורים אנחנו, דכים אנחנו, קדושים אנחנו:

מדרש בראשית רבה – פרשה צט פסקה ו – פחו כמים אל תותר ומהו נוטריקון רבי אליעזר אומר פחו"ת השלכת עול מעל צואריך ז"ע יצרך עליך ר' יהושע אומר פחו"ת חטאת זני"ת ר' לוי אמר פחו סרסוהו זע"ת חרד"ת פ"ח חט"א מעליך ד"א פחו פסע"ת על דת חלל"ת בכורתך ז"ר נעשית.

שמות רבה – פרשה ח פסקה ג – ואת המטה הזה תקח בידך א"ר יהודה המטה משקל מ' סאה היה ושל סנפרינון היה וי' מלכות חקוקות עליו נוטריקון דצ"ך עד"ש באח"ב א"ל הקב"ה בטכסיס הזה הבא עליו את המכות.

תורה ח' ותורה טו ותורה סז ותורה עח. אבל כאן מבואר רק ברמז בלבד. ועל כן נראה לבאר עפ"י המבואר בתורות הארוכות.

ובכלליות מאד נראה לומר עפ"י תורה ח' תנינא שרבי שהוא צדיק אמיתי, איש אשר רוח בו, בעל מדמה מבורר, והוא משכיל אל דל, ולפי"ז הוא "ראש בני ישראל" דהיינו רבי הנוכח אצלנו, כי על ידו אנשיו הם בני ישראל. ישראל אותיות ישר א-ל שלבם מכוון אליו ית'. ולעומתו יש רבי מדמה פגום בחי' נביא שקר מפורסם של שקר, שכיון שבעצמו לא מבורר, על כן אנשיו בבחי' רשעים בחושך ידמו. כי נשאים בעלי דמיון פגום ותמיד הם בחשכות חסרי עצה נכונה, (כי עצה נכונה היא אור כמבואר בתורה ה' תנינא אות ב) ועל כן פונים ממנו ית' לכל מיני בעל כוחות מדומים ומבטח בוגד כדוקטור ופרופסור וממוזן.

קושיות

א. הפל"ח בשם אביו מבאר שמנהיג שאינו הגון לא רק שלא מועיל אלא מזיק, כי לא רק שלא מאיר עיני אנשיו אלא מחשיך עיניהם, ועל כן מכנה אותם רבנו רשעים בחושך ידמו. וצ"ע כיצד מחשיך? וצ"ל פשוט כיון שעצתו חושך מוליך אנשיו בחושך.

ב. ראה השמטות לקיצור ליקוטי מוהר"ן/י' שמבאר עפ"י הבעש"ט/ט' שאותו אחד יכול להיות רבי ראש בני ישראל, וע"י גאווה ליפול להיות רבי ר"ת רשעים בחושך ידמו (ועי"ש משמע שהתכוון על עצמו), והוסיף על פי האריז"ל/ו', שגם ע"י אכילה שלא נתבררה/ו' (כגון רבי יוחנן כה"ג שנעשה צדוקי בגיל שמונים) (ברכות כט.). וצ"ע זה חידוש גדול. ממה נפשך אם יש לו מדמה מבורר מדוע לא יזכו אנשיו לברור המדמה, ואם אין לו כיצד זכו לפני שהוא נפל. וצ"ל שהקושיא היא התרוץ וכמבואר בפרי עץ חיים שמתחלפת נשמתו, והוא אינו מרגיש. אבל עצותיו כבר לא ממקור טהור אלא תועה ומטעה, ונדמה לו שהוא צדיק במקודם.

ד השמטה מקיצור לק"מ השלם - לסימן קי"א - על-פי הידוע מהבעל-שם-טוב ש"על-ידי גאות יבולין לפול מאיגרא רמא לבירא עמיקתא ויכול להיות מראש בני ישראל ההפך. וכן על-ידי אכילה שלא נתבררה, וכיוצא בהן גדול כמו שכתוב בשם האריז"ל:

ה בעל שם טוב על התורה - פרשת נצבים אות יב. לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה וגו', ולא מעבר לים הוא וגו', פעם אחת שמעתי ממנו (מאא"ז הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו) בליל שבת שאמר אלי, בתוך אשר ביאר פסוק מי יעלה לנו השמימה, וחייבך ונישק אותי ואמר שהם ר"ת מיל"ה וס"ת הוי"ה, ואמר (י) בזה הלשון ודא שווער איך איך שיש איש בעולם ששומע תורה מפי קודשא בריך הוא ושכינתיה, לא מפי מלאך ולא מפי וכו', ואינו מאמין בעצמו שלא ידחה מאת הקדוש ברוך הוא ח"ו, כי בקל יכול לדחות לנוקבא דתהומא רבה ר"ל, וסמך על פסוק לא בשמים הוא ולא מעבר לים, ה' יקרב אותנו בימין צדקו: (דגל מחנה אפרים בסופו):

וראה מקור מים חיים שם הערה ט' - ועיין בס' זוהר חי סוף חלק ראשון דר"טו ע"א ו"ל, מרן הבעש"ט אמר שנשבע. איך שיש אחד בעולם וכו' וזהו לא בשמים למי שעולה לשמים במדרגות גבוהות אינו בטוח וכו' ולא מעבר לים, כי יש הוא תורה שבעל פה, והלומד לשמן מקשט השכינה, והלומד להתנשאות להיות רב ורבי וגאון, הוא בקליפות נגה, וכל מעשיו הולכים אל עולם התהו, ולא ישר לו לעולם הבא אפילו אחת וצריך להתגלגל להעלות התורה והמצוות כידוע, וזה נקרא עבר לים מצד חיצונית נגה, וכן ההולך אחר תאוות לבו נקרא עבר לים כו', עיין שם עוד באורך, ועוד עיין לעיל פ' קרח בהגה ד' ד"ה ולכן:

עוד בבשע"ט עה"ת הנ"ל אות יד - הרבה טעות ומטעין יש, על כן לא תאמין בעצמך כלל, אף על פי שתראה אותך עם מדרגות גדולות אהבה ויראה ומוחזין קדושים, בהארה נפלאה עד כלות הנפש, מעין עולם הבא, אל תאמין בעצמך כלל, ותמיד יהיה נפשך ולבך מאיך ושפל לפני קונך, כי בקל יוכל לדחות, כמו שאמר מרן אור ישראל אש, דא שווער איך שיש איש בעולם ששומע תורה מפומא דקודשא בריך הוא ואינו מאמין לעצמו שלא יהיה נדחה לנוקבא דתהומא רבה ר"ל, ובהכנעה אמיתיית לפני השפל מיראאל ולב נשבר, בטוח הוא שלא יהיה נדחה מאור פניו, ונקודת אנכי, נקודת יהודי שבו, יהיה מאיר לו להוליכו בדרך ישר וכו': (היכל הברכה ריש פ' ראה דף ע"ה ע"א):

י פרי עץ חיים שער נפילת אפים פרק ב - ודע, כי נפילת אפים כמה מצוה גדולה הוא זה, עד אין קץ. אמנם דע, כי אין יכולת לעשות דבר זה, זולת צדיק גמור הראוי שבוכותו יכול לעלות ולברר אותן הבירורים מתוך הקליפות. כי כל זה צריך זכות, וכת, ומע"ט רבים, שיוכל לעשות דבר זה. ולפחות צריך שיכוין בכל אותו התפלה היטב מתחלה ועד סוף, דאל"כ ח"ו, ברדתו אל הקליפות לברר שם, לא די שלא יוכל לברר, רק אדרבא יקחו ממנו ויתאחזו בו ויתפשהו, וישאר בסוד תחתיות בטיט דיון, דוגמת הנשמות שארנו לעיל. כי בהיותם צדיקים, יכולין לעלות עמהן נשמות אחרים, מטיט דיון של גיהנם שהם הקליפות. ומי שאין לו כח כ"ב ומצות, עולין הם לבדם, אך אינם יכולין להעלות אחרים עמהן. ומי שהם רשעים, הם עצמן נשאים שם. ובעד"ז, הוא בסוד נפילת אפים, כי יש מי שיש יכולת בידו להעלות מ"ן, ויש מי שאין יכולת בידו להעלות, רק את נפשו, ואין בו כח לברר, ויש שנשאר ונטבע בקליפה ח"ו, ואינו עולה. ובעד"ז בשינת הלילה, כי הוא בסוד המיתה. ויש מי שמעלה נשמות אחרים עמו כנ"ל, ויש מי שהוא לבדו עולה, ויש מי שנשאר בקליפה ח"ו, כנוכח בזוהר. ולכן בזה תבין, מהיכן בא לאדם מי שהוא צדיק, ואחר כך מרשיע (הגהה - מע"ח - כמו יוחנן כה"ג, ששימש פ' שנה בכחונה גדולה, ולבסוף נעשה צדוקי. והענין, שנכנס בו ניצוץ של קליפה). רק הענין הוא, כי ברדתו בעת נ"א ואינו יכול לעלות מחמת איזה עון, ואז אוזוין בו החיצונים, ונשאר נפשו בקליפה, ואינו יוצא עוד משם, ונותנין לו נשמה טמאה אחרת במקומה. וז"ש רשעים בחייהם קרואים מתים, כי הם מתים בסוד נ"א, ואינם מרגישים מיתתם, שנחלף נשמתם כנ"ל רחמנא ליצלן. לכן ראה גודל נ"א, וענינה, כמה הוא גדול לאין קץ, והזהר בה בכחונה עצומה. לכן ארז"ל, כל האומר נ"א בכחונה, אויביו נופלין לפניו, כי אין דבר גדול מזה. אמנם כבר נ"ל הענין, כמה שמות צריך האדם לכונן בנ"א, והם מובנים כמ"ש:

י תולדות יעקב יוסף - פרשת ראה - אות ג - כי כדי שיוכל להעלות ניצוצי המאכל הוא מלחמה גדולה ח"ו שלא ינוצח מן הניצוץ להחטיאו, כמ"ש בכתבי על יוחנן כה"ג שנעשה צדוקי (כדאי' ברכות כט). שאכל קדשים בלא כחונה והיה בו ניצוץ וכו' יעו"ש.

ג. בעניין מנהיג שאינו הגון דברו רבים/י וכמבואר בפל"ח כאן, ונראה שרבנו דיבר יותר מכולם, והיא עיקר צוואתו כמבואר בשתי התורות שהן צוואתו תורה ח' תנינא ותורה טא (כמבואר בפל"ח שם). ונראה שגם כאן רמז לזה. ובכלליות גם עלה על כולם בהזרה ממנהיג מפרסם של שקר. (מושג שנראה שרבנו חידש אותו כי לא מצאתי את המושג הזה בספרי חסידות אחרים) וצ"ע האם הכוונה כאן למפרסם של שקר, כי לגבי מנהיג שאינו ראוי בדרך כלל רבנו לא מכנה אותו רשע אלא טועה כמבואר בתורה טא כמבואר שאנשיו יענשו יותר ממנו כי הוא יש לו יצה"ר. וכן בתורה ח' תנינא משמע שלא זכה לברור המדמה, לכן הוא נביא שקר אבל לא דווקא בכוונה. וצ"ע אפשר לדחות. אבל נראה בכלליות שכשמדבר על מפרסם של שקר יותר מדבר עליו בחומרא ומכנהו רשע/י. ונראה שלשון מפרסם של שקר הוא כלליות גדול ובשרשו הכוונה לכל מי שמפורסם באיזה מידה טובה שאין בו ואפילו אם יש בו היא כל כך בשלימות כמו שמפורסם. ובאמת זה שייך גם בכל אחד לעצמו שצריך להזהר בזה כידוע (שיש"ק ח"ג תקמ"ד) בשם רבי אברהם בן נחמן זצ"ל. אבל עיקר כוונת רבנו בביטוי הזה למפורסמים שבכוונה מראים עצמם צדיקים גדולים ובכוונה מרחיקים מהצדיק האמת. ואותם מכנה רבנו רשעים כי פוגמים בעיקר, דהיינו ביטוד העולם שנברא לצוות לזה. ונראה שבתורה שלנו אע"פ שמכנה אותם רשעים כוונתו לכל מנהיג שאינו ראוי וכ"ש לרשעים שבהם, כי ראש בני ישראל יש אחד בדור (כך משמע מרבנו (ראה תורה ב' ושיש"ק ח"א תרצ"ג) אע"פ שיש חולקים בזה/י⁸) וכל מי שעושה עצמו ראש בני ישראל דהיינו קורא לעצמו רבי והוא לא צדיק אמת הגדול מכולם, ממילא הוא מעלים ומרחיק מהצדיק האמת. אלא שמבואר בלק"ה שבת ה' שצריך לכבד כל צדיק אמת שמים ומשמע אפילו שהוא בבחי' מפרסם של שקר, ונראה כוונתו כמבואר בתורה ח' תנינא שכל מנהיג ירא שמים יש בו רוח הקדש, ומחזק את אנשיו באמונה ויראת שמים. אלא שאם הוא מדבר נגד ומרחיק מהצדיק האמת, אפשר שנקרא רשע, עם כל היראת שמים שלו, כי מרחיק אנשיו מאמת אע"פ שהוא מתלבש במצווה אבל למעשה הוא מהמפרסמים שעוזרים לט"מ (ח"מ תקל"ז ושיש"ק א תקנה). ואפילו ירא שמים שלא מדבר נגד הצדיק האמת אפשר שהוא בבחינת רשעים בחושך ידמו, כי מונע מאנשיו את התיקון שרק צדיק האמת שהוא הרופא הגדול שבדור יכול לתת להם כמבואר בתורה ל' ועוד.

עד כאן ההקדמה

⁸ ראה היכל הברכה לקאמרנע רב ריש פרשת ראה מבאר את הפסוק (דברים יא כו) רָאָה אֲנֹכִי נִתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקִלְלָה: זֶה לְשׁוֹנוֹ – וְאָמַר נִתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקִלְלָה. את הברכה, וגם הקללה יהיה מלושב בברכה, כמו שאמר על פסוק "על מה שוא בראת" שזה טענת הסם, כשיוררד נשמה קדושה אל הגוף, טוען שזה יהיה יצר הטוב בגוף, וימשוך כל אדם אחר היראה ואהבה והכנעה, והיכן יהיה עבודתה? כי מי פתי שישמע ליה? והיתה התשובה "כל בני אדם", כי כמו שיש צדיק נשמה גבוה וקדושה, כן יהיה נגדו קללה, מלושב בברכה שיקרר לבבות בני אדם, וימשוך אותם לדרכים משובות והבלים. ועוד שהוא יהיה פרוש, ויושב ומתענה כל היום בטלית ותפילין ועוסק בתורה יומם וליל, ומראה עצמו שאין קדוש כמוהו, והוא חכם ומשכיל לימשוך לחכמות זרות, חלק משמן חכה. ואלו יתמשך כל הנוטה בלב ללצד הרע, כדי שיהיה הבחירה חפשויות, והם רבים מאוד, כמבואר, כי סם הרשע נתגשם ונכנס בלב של זה הקללה המלושב בברכה, שהוא כנגדו של הצדיק, ורבים מעמי הארץ נמשכים אליו, כי הוא קדוש, ואינו נהנה כלל מזה העולם להבנת הטפשים, ויושב בכל יום בטו"ת ולומד כל היום וכל הלילה. אבל מי שנקודת יהודי אנכי שמור אצלו, אותה הנקודה קדושה ימשוך אותו לשורש קדוש, שהוא נבזה וחדל אישים, כמבואר בוזהר נשא, ודי בזה. ואח"כ מבאר היכן תדע האמת? למי ידבק נפשך לזה אשר תשמעו, כשיתלהב לבך על ידי דביקות הצדיק, שתעשה המצות בחיות ודביקות ואור. "אשר אנכי מצוה אתכם" יהיה בעיניך חדשים, והקללה יהיה לך, אם כבר לא תשמעו, ואתה מטעה ומשטה את עצמך ולבך נוטה ללצד הרע, "וסרתם מן הדרך" אזי תדבק עצמך אל הקללה, ויגרום לך הקללה ללכת אחרי אלהים אחרים. ואחר שאמרתי זה למוסר לפני העם הקדוש אמר לי איש אחד ששמע משם מוריני ורבינו מוה" יעקב יצחק מלובלין שאמר בזה הלשון ברכה זה הרב ר' מענדלי מרומנאב ברכה זה הרב מוה" ישראל מקאנונין ברכה זה הרב מאפטא וחשב בזה הרבה צדיקים שבדורו קללה זה וכו' וחשב ודי בזה למשכילים: עכ"ל.

⁹ עיין תורה כב אות ד' שהם כופין אנשים תחת שיעבודיהו. ועיין תורה סז אות ג'. ועיין תורה א' תנינא אות ג' ולק"ה ערלה ה' ב' שהם נשמות מתתקעד דורות והם ראשי עמא. ובלק"ה סוכה ה' א' שלא פסקה והמתם כי לא עמדו רגלי אבותיהם על הר סיני. ועיין תורה ה' תנינא אות ה' שם הלשון מנהיגים המתגאים על הדור בחנם. ובלק"ה ר"ח ו' ח' מכנה אותם מפורסמים של שקר. ועיין תורה טו תנינא שהם צבועים. ועיין סז תנינא שהם ראש דסט"א ומעלימים את שם ה' ואת הצדיק ראש בית האמיתי. ועיין תורה עב תנינא. ובסוף עח תנינא. ובשיחות הר"ן קכו. ועיין חיי מוהר"ן תקל"ז – אָמַר לְעֵינֵי הַמְּפָרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר, בִּי עַל הַבְּעַל דְּבַר קְשָׁה מְאֹד לְטַרְחַ עִם כָּל הָעוֹלָם לְהַטְעוֹתָם מִדְּרַךְ הַיֵּשֶׁר, עַל כֵּן הָעֵמִיד מְפָרְסֵם אֶחָד בְּמִקוֹם פְּלוֹנִי וּמְפָרְסֵם אֶחָד בְּמִקוֹם פְּלוֹנִי. וְאָמַר עַל מְפָרְסֵם אֶחָד שֶׁהוּא עֶקֶר רֹאשׁ אֶלֶף אֲנָשִׁים, שְׁבוּדָאֵי לֹא יִקְוּמוּ בְּתַחֲנִית הַמֵּתִים: וּבְשִׁישׁ"ק ח"א תקנה – אָמַר רַבְנֵי זְכוּרֹנוּ לְבִרְכָה: קְשָׁה וְכָבֵד עַל מְלֵאפֵי הַמֵּתִים לְבָדוּ אֶת כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, וּבְכֵן הָעֵמִיד לוֹ עוֹזְרִים בְּכָל מְקוֹם הַרּוּפְאִים לְהַמִּית בְּגִשְׁמִיּוֹת, וְהַמְּפָרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר לְהַמִּית בְּרוּחָנִיּוֹת. (אֲבַנְיָה בְּרוֹל, שֵׁם סַעִיף ס"ד). ועיין שיש"ק ח"א תקיה. ובשיש"ק ח"ב סד. ושיש"ק ח"ג תקמד.

¹⁰ שיח שרפי קודש – חלק א סימן תרצג – שָׁאֵל פְּעַם אֶחָד אֶת מוהר"ן: "מי גדול יותר, אדם קטן במעלה, שמקרב לצדיק, או אדם גדול במעלה אולם אינו מקרב?" אָמַר לוֹ: הֲלֹא בְּיָמֵי מֹשֶׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, אִם אֶחָד הָיָה עוֹשֶׂה דְּבַר גְּדוֹל לְהַמְשִׁיךְ וְלֹא הִבִּיאוּ לְמִשְׁה רַבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, בְּוֹדָאֵי לֹא הָיָה לוֹ שׁוֹם חֲשִׁיבוֹת כָּלֵל, אִלְמָּה מִי שֶׁעָשָׂה דְּבַר קָטָן וְהִבִּיאוּ אֵל מֹשֶׁה, בְּוֹדָאֵי הָיָה חָשׁוּב מְאֹד. וְהַיְכִיר אֶז מְהַמְבָּאָר בְּתוֹרָה ב' שֶׁבְּ"לִקוּטֵי מוהר"ן", שְׁדִיקָא מִשְׁה יָכוֹל לְעֵיילָא שְׁיִפָּא בְּשִׁיפָּא, עֵינֵי שָׁם. (אֲבַנְיָה בְּרוֹל, שֵׁם סַעִיף ס"ב).

¹¹ יש אומרים שכל אחד לפי שרש נשמתו צריך להתקרב לרב שבדור כי יש הרבה צדיקים. אבל לא משמע כך מרבנו. ואפילו אם נאמר שזה שייך בדורות קודמים, אבל בוודאי משיח יהיה אחד. ממילא יהיה קש המאד לעזוב הרגלים ודעות קדומות שנהפכו ליסודות היהדות, ולהתקרב אליו. ובפרט לפי רבנו שמשע שהוא לא יהיה צדיק רגיל שמבינים אותו כולם. כמבואר בספורי מעשיות שרמו שהוא הגנני המשוע. וכו' וכו' הרבה בדברי רבנו.

תורה קיא [יב]

ראש בני ישראל [יג]/[יז] ר"ת רבי.

פשוטו של מקרא "כי תשא את ראש בני ישראל" דהיינו כשתספור את עם ישראל וכו'. ורבנו מכנה את הצדיק ראש בני ישראל, וכן מפורש לקמן בתורה צד תנינא שהצדיק נקרא ראש בני ישראל/טו.

ולהיפך רשעים בחשך ידמו (שמואל א' ב')/טז ר"ת רבי :

פסוק זה הוא בסוף שירת חנה, נבואה שאמרה חנה אחרי שהביאה את שמואל בנה להיות משרת במקדש בשילה. ובשירתה חוזר כ"פ זה לעומת עונש הרשעים לעומת שכר הצדיקים, וכן בפסוק זה "רגלי חסדיו ישמור", לעומת "ורשעים בחושך ידמו, כי לא בכח יגבר איש". דהיינו זה לעומת זה, חסידים הם הצדיקים שהקב"ה שומר ומשגיח עליהם, אבל הרשעים הם בחושך הדמיונות שלהם, נדמה להם שיש בכחם לשמור על עצמם, אבל הוא רק דמיון כי לא בכח יגבר איש.

תיבת "ידמו" פשוטו של מקרא נאמרו בו ג' פרושים או לשון דומם או שתיקה או כריתה. אבל רבנו נ"ל שמפרש "בחושך ידמו" לשון דמיון פגום.

ולפ"ז נ"ל כוונת רבינו לרמוז להמבואר בתורה ח' תנינא/יז שכל עבודת ה' תלוי בברור המדמה, וזה זוכים רק ע"י צדיק אמיתי, שהוא רבי ראש בני ישראל. על ידו זוכים להיות בבחי' "החכם עיניו בראשו"/יח שרואה

¹ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ועיין פל"ח ובהשמטות לקיצור לק"ט השלם

² * שמות ל' יב [ועיין לקמן תורה צד תנינא ושם נרשם]

^ד **שמות פרק ל' (יב) כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לידוד בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם:**
רש"י (יב) כי תשא – לשון קבלה כתרגומו כשתחפוץ לקבל סכום מנינם לדעת כמה הם אל תמנעם לגלגולת אלא יתנו כל אחד מחצית השקל ותמננה את השקלים ותדע מנינם: ולא יהיה בהם נגף – שהמנין שולט בו עין הרע והדבר בא עליהם כמו שמצינו בימי דוד:
שפתי כהן – וידבר ה' אל משה לאמר שא את ראש בני ישראל, כאילו אמר אתה תשא ראש בני ישראל, לא אמר ישראל אלא בני ישראל, לבני בנייהם עד עולם אתה נושא ראשם, **ראש בני ישראל ראשי תיבות רבי**, אתה רבי ורב וראש עליהם לעולם.

^{טו} **במדבר רבה פרשה יט פסקה כח** – "וישלח ישראל" כל דברי תורה צריכין זה לזה, שמה שזה נועל זה פותח. כאן נאמר "וישלח ישראל" ובמקום אחר תלה שליחות במשה שנא' (שם) "ואשלח מלאכים ממדבר קדמות" וכתוב "וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום" וכתוב "וישלח משה מלאכים מקדש בעברא", הכתובים האלו צריכין זה לזה, שמשה הוא ישראל וישראל הן משה ללמדך שראש הדור כל הדור:

תקוני זוהר דף נ: ואורייתא אית לה רישא וגופא ולבא ופומא ואברין, כגונא דאית בישראל, דאינון רישין רישין רישין רישין עינין הדא הוא דכתיב והיה אם מעיני העדה, ואית מנהון לבא, דאינון לקבל שבעין סנהדרין ומשה ואהרן על גבייהו, דלא חסרין בעלמא כוותיהו.

^{טז} **שמואל א פרק ב (ט) רגלי חסידו** [חסידי'ו] ישמר ורשעים בחשך ידמו פי לא בכח יגבר איש:

הר"י קרא – ידמו. מן דומם. יסבו מן וסבב. להודיע כי לא בכח יגבר איש. אלא על פי ד' ועזרתו. הן ה' אלהים יעזר לי:

רד"ק – ידמו – ישתקו מרגשם ורשעתם או פי יכרתו וכן אל תדמו בעונה ופי' בחשך באדם שהולך בחשך שיפול:

^{יז} **תורה ח' תנינא אות (ז) – ועל ידי התפשטות הנבואה על ידי זה נתברר ונתתקן בחינת פח המדמה**, בבחינת (הושע י"ב): "וביד הנביאים אדמה" כי עקר תקון וברור המדמה הוא בשוא ביד הנביאים, וכשנתתקן המדמה, על ידי זה נתתקן האמונה האמתית דקדושה, ונתבטל אמונות כזביות. כי עקר האמונה תלויה בכח המדמה. כי במה שהשכל מבין אין שיה אמונה. ועקר אמונה היא רק במקום שהשכל נפסק ואינו מבין הדבר בשכלו, שם צריכין אמונה, וכשאנו מבין הדבר בשכלו, אינו נשאר רק בבחינת פח המדמה, ושם צריכין אמונה: **נמצא** שעקר האמונה היא בבחינת המדמה, ועל כן על ידי התפשטות הנבואה שעל ידי זה נתברר ונתתקן המדמה, על ידי זה נתתקן האמונה האמתית דקדושה כנ"ל. כי יש עשרה מדרגות בנבואה (ד) והם פנגד עשרת הדברות, שהם בחינת עשרה מדרגות של נבואה. כמו שכתוב (דברים ה): "פנים בפנים דבר ה' עמכם". דבר ה' זו נבואה, כמו שדרשו רבותינו, זכרונם לברכה (שפת קלח). ועל כן על ידי נבואה שהוא בחינת עשרה מדרגות, בחינת עשרת הדברות, זוכין לאמונה בהשם יתברך; להאמין שהכל ברא ה' בעשרה מאמרות. נמצא שעקר תקון האמונה הקדושה היא על ידי בחינת רוח נבואה:

שם אות (ח) ועל כן צריכין לחפש ולבקש מאד אחרי מנהיג אמיתי להתקרב אליו. פי כל מנהיג ומנהיג יש לו בחינת רוח נבואה, וגם עכשו, שבטלה הנבואה, אף על פי כן בהכרח שיהיה להמנהיג בחינת (במדבר י"ד): "רוח אחרת", מה שאין נמצא בשאר ההמון, שעל ידי זה זכה להיות מנהיג. כי בלא זה, מפני מה יזכה זה דיקא להיות מנהיג ולא אחר. אף באמת כל מנהיג ומנהיג של ישראל יש לו בחינת רוח אחרת. כי המנהיג הוא בחינת (במדבר כ"ו): "איש אשר רוח בו, אשר יוציאם ואשר יביאם", כי המנהיג המוציא והמביא את ישראל, בודאי יש לו בחינת רוח אחרת. אשר מחמת זה נעשה הוא דיקא מנהיג לישראל. וזה הרוח אחרת שיש להמנהיג הוא בחינת רוח הקדש, רוח נבואה. אף על פי שעכשו אין נמצא רוח נבואה, רוח הקדש ממשי אף על פי כן בודאי יש לו בחינת רוח אחרת, הנמשך מן הקדושה, מה שאין נמצא בשאר ההמון, שזהו גם כן בחינת רוח הקדש. אף על פי שאינו רוח הקדש ממש לידע עתידות, אף על פי כן הוא בבחינת רוח הקדש, רוח נבואה: **ועל ידי בחינת הרוח הקדש שיש להמנהיג האמיתי שהוא בחינת רוח נבואה**, על ידי זה כל המתקרבים אליו נתחזק ונתתקן אצלם האמונה האמתית דקדושה. כי כל מי שזוכה להתקרב למנהיג האמיתי, על ידי התקרבותו אליו נתתקן ונתברר אצלו בחינת המדמה, על ידי בחינת הרוח נבואה של המנהיג. כי עקר תקון המדמה הוא על ידי בחינת רוח נבואה כנ"ל, ועל ידי תקון המדמה נתתקן ונתברר האמונה הקדושה כנ"ל. על כן כל המתקרבים למנהיג אמיתי, זוכין לאמונה ישרה דקדושה:

^{יח} **כנ"ל בביאור הפרפראות לחכמה וזה לשון הפסוק בקהלת פרק ב (יד) החכם עיניו בראשו והכסיל חולף וידעתי גם אני שמקרה אחר יקרה את פלם:**

מראשית אחרית בבחי' איזהו חכם הרוואה את הנולד (פל"ח בשם אביו)¹⁷. כי מדמה מבורר הוא בחי' נבואה (כמבואר בתורה ח' תנינא). והצדיק מאיר עיני בני ישראל כמבואר בתורה סז תנינא¹⁸. נמצא מי שמקורב ומקושר לרבי צדיק אמיתי, שהוא "ראש בני ישראל" מתקיים בו "תשא את ראש בני ישראל". כי ע"י הראש מתתקן הראש (כמבואר בתורה צד תנינא¹⁹).

אבל צדיק שלא זכה לברור המדמה אזי אפילו כשהוא ירא שמים מתלבש יצרו במצוות כמבואר בתורה א' שהוא יצה"ר מלאך אבל מלאך מזיק, (וכמבואר בתורה עב שיצה"ר של צדיקים הוא מלאך קדוש) ומתלבש בגדולים דייקא כמבואר בסוכה נב וראה תורה כח, ותורה נד, ותורה יב, ובלק"ה תענית ד' אות ה'כ"ב, כי גם צדיקים גדולים צריכים לשמור עצמם מאד ולבקש מהשם יתברך מאד להנצל מעצות נבערות, בפרט בענין מחלקת ששם עקר התגברות השטן שמכניס סברות בלב הצדיקים עד שנדמה להם שהם צריכים לרדף את הצדיק האמת עד לחייו.

ומי שמקושר לרבי שאינו צדיק אמיתי שבעצמו לא זכה לברור המדמה, כל שכן שאנשיו לא זוכים לברור המדמה²⁰, ואזי הם בחי' "רשעים בחושך ידמו", והוא מחשיך עיני ישראל²¹, כי אור הוא העצה האמיתית²²,

רש"י (יד) החכם עיניו בראשו – בתחלת הדבר מסתכל מה יהא בסופה. וידעתי גם אני – גם אני (ידעתי) אשר משבח את החכם מן הכסיל יודע (אני) ששניהם ימותו:

ספורנו (יד) וזה כי החכם עיניו בראשו. רואה את הנולד העתיד, עד שלפעמים ימאס תענוג הזה לברוח מאיזה היוק עתיד. ומוזה יתחייב שיהיה זה השכל כח בלתי גשמי שופט על העתיד. והכסיל בחשך הולך. בלתי רואה את העתיד, ובוה יוקש:

¹⁷ פרפאות לחכמה (הטשרינער רב) – ראש בני ישראל ר"ת רבי וכו' – שמעתי מאבי ז"ל (רבי אהרן הרב של ברסלב תלמיד רבנו) שלדעתו הפירוש בזה, כי שזוכין לרבי הגון אזי הוא מאיר עיני המקורבין אליו על דרך (קהלת ב) "החכם עיניו בראשו" כי הוא באמת ראש בני ישראל, וכמו שאור העינים רק מהראש והמוח, כמו כן כשזוכין לרבי הגון שהוא ראש בני ישראל באמת, אזי הוא מאיר להדור ופוחת עיניהם ממש. וכמבואר גם כן במקום אחר בדבריו ז"ל (נראה כוונתו לתורה סז תנינא) אבל להיפוך חס ושלוש רבי שאינו הגון, לא די שאינו מאיר עינים אדרבה הוא מחשיך עיניהם ביותר, שזה בחינת (שמאל א ב') בחשך ידמו כמבואר בפנים. ועיינן גם בספר הקנה שמאריך בגנות הרבי שאינו הגון, ושם נאמר "רע בעיני ה'" ראשי תיבות רבי. וכבר צווח על זה קמאי דקמאי. ונראה לעניות דעתי דרוצה לומר על דרך שכתוב בוזהר נשא קב"ה ע"ב "ורשעים בחשך ידמו" אינן ערב רב וכו' ואתהדרן רעיין על ישראל דינן רישי עמא עלייהו אתמר (איכה א) "היו צריה לראש". וכן בפרשת פנחס רלז: כד ערב רב אינן מעורבין בישראל מה כתיב (איכה א) "היו צריה לראש" וישראל בתר דמתעברי מנייהו אלין מה כתיב (במדבר כ"ו) "שאו את ראש כל עדת בני ישראל". עכ"ל הפל"ח

דבריו בקיצור הובאו בשיש"ק ח"ה אות כז – ראש בני ישראל ראשי תבות: רבי וכו', שמעתי מאבי ז"ל (הוא רבי אהרן הרב מברסלב זצ"ל) שלדעתו הפרוש בזה כי כשזוכין לרבי הגון אזי הוא מאיר עיני המקורבין אליו על דרך (קהלת ב) החכם עיניו בראשו. אבל להפך, חס ושלוש, רבי שאינו הגון לא די שאינו מאיר עינים, אדרבה, הוא מחשיך עיניהם ביותר שזה בחינת ר'שעים בח'שך ידמו, כמבאר בפנים. (פל"ח על תורה קיא).

¹⁸ תורה סז תנינא – וזה בחינת ההעלמה, שנתעלם היפי והפאר של כל העולם. כי יש צדיק, שהוא היפי והפאר והחן של כל העולם כולו, בבחינת (בראשית ל"ט): "ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה", בחינת (תהלים מ"ח): "יפה נוף משוש כל הארץ" (ב). כי זה הצדיק האמיתי שהוא בחינת יוסף, הוא ההדור והיפי של כל העולם, ובכשהיפי היפי והפאר נתגלה בעולם, דהינו פשוה הצדיק, שהוא היפי של כל העולם, נתפרסם ונתגדל בעולם, אזי נפתחין העינים של העולם. שכל מי שנכלל בזה החן האמת של זה הצדיק, שהוא החן והיפי של העולם, דהינו שמתקרב אליו ונכלל בו, נפתחין עיניו ויכול לראות, והעקר להסתפל על עצמו. וכמבאר לעיל (בס"מ סו), שעל ידי שמתקרב לצדיק אמיתי, שהוא בחינת (משלי י'): "צדיק יסוד עולם", בחינת יסוד הפשוט, שממנו נמשכין כל הארבעה יסודות, בבחינת (בראשית ב): "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים"; נהר יוצא מעדן זה בחינת: צדיק יסוד עולם, שהוא בחינת יסוד הפשוט, אשר משם יפרד והיה לארבעה ראשים הינו בחינת הארבעה יסודות, שנמשכין מן הצדיק כנ"ל. וכשמתקרב אליו, על ידי זה ראוי לו להסתפל בעצמו על כל המדות, איך הוא אוהו בהם. כי כל המדות נמשכין מן הארבעה יסודות, כידוע (א), והארבעה יסודות נמשכין מן הצדיק כנ"ל, ועל כן כשנתגלה זה הצדיק, שהוא החן והיפי של העולם, כל מי שמתקרב ונכלל בזה החן האמת, נפתחין עיניו, ורואה ומסתפל על עצמו, איך הוא אוהו בכל המדות, שנמשכין מארבעה יסודות, שהם נמשכין מהצדיק כנ"ל. וגם יכול לראות ולהסתפל בגדלת השם ולהסתפל בעולם, על ידי שנפתחו עיניו על ידי התגלות הפאר של הצדיק האמת כנ"ל:

¹⁹ תורה צד תנינא – שמעתי מפיו הקדוש, שהיה כתוב אצלו תורה על ענין ראש השנה, שצריכין לנסע לצדיקים על ראש השנה. והיה מבאר שם מענין שלשה ראשים שמתקבצין בראש השנה, כשזוכין אז להיות אצל הצדיק. כי הצדיק הוא בחינת ראש, כי הוא ראש בני ישראל, וראש השנה הוא גם כן בחינת ראש, כי הוא ראש השנה, וכל אחד בא עם מחו ודעתו להצדיק ומקשר דעתו ומחו שבראשו, שהיו גם כן בחינת ראש, להצדיק שהוא ראש בני ישראל ב ראש השנה, נמצא שנתקבצו שלשה ראשים יחד. והיה לו בזה תורה שלמה, ולא זכיתי לקבלה:

²⁰ ליקוטי הלכות אור"ח תענית הלכה ד אות ה) וזה בחינת מחלקת השבטים עם יוסף שגורם הגלות והחרבן, כי יוסף הוא בחינת הצדיק האמת. והשבטים אף על פי שהם כלם קדושים, אף על פי כן קפץ השטן ביניהם והטעה אותם בעצות רעות כאלה למכר את יוסף הצדיק, כי גם צדיקים גדולים צריכים לשמור עצמם מאד ולבקש מהשם יתברך מאד להנצל מעצות נבערות, בפרט בענין מחלקת ששם עקר התגברות השטן שמכניס סברות בלב הצדיקים עד שנדמה להם שהם צריכים לרדף את הצדיק האמת עד לחייו והכל נמשך מעצת הנחש הטעה את אדם הראשון והטעה את קין היה בתחלה גדול במעלה מאד, (כמובן בכתבי הא"י וכווננו לכרכה) והטעה אותו בעצות רעות להרג את הבל. וכן הוא בכל המחלקת, ובפרט המחלקת שבין הצדיקים.

²¹ כמבואר שם בתורה ח' תנינא הנ"ל – כי כשמתקרבין, חס ושלוש, למנהיג של שקר, על ידי זה באין, חס ושלוש, לאמונות כזביות. כי מנהיג של שקר הוא בחינת נביא השקר, בחינת (מלכים א כ"ב): "רוח שקר"; ועל ידי זה אדרבא, נתקלקל המדמה, ובאים לאמונות כזביות. כי עקר תקון האמונה היא על ידי בחינת רוח נבואה שיש להמנהיג האמיתי, שעל ידי זה נתברר המדמה, ועל ידי זה נתתקן כזביות.

אבל בחושך העצה, אזי המדמה פגום ומפיל לדמיונות, עד שנדמה לו כאילו "וימש חושך" מרוב פחד מכל דבר, ואזי פונה מהקב"ה לכל מיני בעלי כוחות מדומים, מכשפים וחכמי חומות חיצוניות. ואזי אין לו כח למלחמות היצה"ר ונופל ברשת ההיתר וממנה לעבירה וכו'.

בוזהר נשא קכה:י"ו "והרשעים בחושך ידמו" נאמר על הערב רב, ובוזהר פנחס רלז:י"ב מבואר שהערב רב הם ראשי העם, ולעתיד לבוא כשיעברו מישראל, ואז יתקיים "שאו את ראש עדת כל בני ישראל". וראה בפל"ח כאן (ראה לעיל בהערות) שהוא רמו למבואר כאן שהרשעים בחושך ידמו הוא לעומת הראש בני ישראל.

עד כאן ביאור חברותא לתורה קיא

האמונה כפ"ל: **אבל בלא בחינת נבואה אין המדמה ברור ומתקן, ואזי המדמה מערב ומבלבל את האדם באמונות זבובות. וזה בחינת זהמת הנפש. כי ערב ובלבול המדמה, שמערב ומבלבל באמונות זבובות, זה בחינת זהמת הנפש. כי כל המנחשים והקוסמים כלם הם על ידי כח המדמה, שאינו מברר ומתקן, שמערב ומבלבל אותם באמונות זבובות של שטות ושקר שהם זהמת הנפש.**

כמבואר בתורה סז תנינא הנ"ל - אכל יש, חס ושלום, ההפך ממש. בשנתפרסם, חס ושלום, מי שאין בו שם ה' כלל, וכשנתפרסם ונתגדל שמו של זה, כפיכחול, נתמעט ונתעלם שם ה', ואזי נתגדליו בעולם בעלי שמות וקדריים, שקורין טאטירין, ובאין לעולם, חס ושלום, דברים שאין מועיל להם כי אם שמות השמאה, חס ושלום, שכל זה הפך שם ה', כי נתעלם שם ה', חס ושלום. ואזי נסתלקין ונכנעין מאורי אור, חס ושלום, שהם בחינת מאור העינים, בחינת תלת גונין דעינא ובת עין, שנמשכין משם ה' כפ"ל. וכשנכנעין מאורי אור, אזי מתגברין מאורי אש, ומזה באין שרפות בעולם, חס ושלום, על ידי שמתגברין ונתגדליו בשם אלו המפרסמים של שקר, שעל ידי זה נתעלם שם ה', חס ושלום, ונכנעים מאורי אור, ומתגברין מאורי אש, בחינת: "ממרום שלח אש", שהו בחינת שרפת בית המקדש, שנעשין גם כן על ידי הסתלקות מאורי אור, שעל ידי זה נתגברו מאורי אש כפ"ל:

כ"ה ראה תורה ה' תנינא את ב' - וזהו בחינת בריאת העולם, ברישא חשוכא והדר נהורא'. חשך זה בחינת העדר העצה, בבחינת (איוב ל"ח): "מי זה מחשיך עצה במלין" ואחר כך, בשנתגלה העצה שהוא בחינת עמק, בחינת מים עמקים, זה בחינת (שם י"ב): "מגלה עמקות מני חשך". וכל מה שנתגלה יותר האור, דהיינו העצה, ונדחה החשך שהוא העדר העצה, נתגדל האמונה ביותר: עכ"ל. ועיין עוד בלק"ה תענית הלכה ד' אות טז

כ"ו כמבואר בוזהר נשא דף קכה: - וערב רב שהם בקליפות אין להם גאולה כלל. כגוונא דאתמר בהון כעין שכתוב בהם במעמד הר סיני וירא העם ויגעו ויעמדו מרחוק פירוש שעמדו בתוך הקליפות רחוק מן הקדושה, הכי יהון רחיקין מן פורקנא כך יהיו רחוקים מן הגאולה, ויחמוץ לתלמידי חכמים ולעמא קדישא ככל האי יקר ויראו את התלמידי חכמים שנשמתם מאצילות, ולשאר עם הקודש שהם מצד עולמות בריאה יצירה ועשיה, בכל הכבוד ההוא, ואיגון רחיקין מינייהו והם יהיו רחוקים מהם, ואי בעו לאתחברא בהדיהו ואם ירצו להתחבר עמהם, כמו הקליפות הרוצות לאחוה בקדושה, מה פתיב בהו מה כתוב בהם לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה כלומר שימותו אם ירצו להתחבר בישראל.

בההוא זמנא יתקיים בהו בישראל בזמן ההוא יתקיים בישראל מה שכתוב יהו"ה בדרך יתגלו דהיינו הקב"ה בעצמו ניהיג את הנשמות קדושות, ואין עמו אל נכר פירוש שלא יתערבו עמהם נשמות של הערב רב, והא אוקמוה וכבר ביארו חז"ל (מס' יבמות 77 ע"ג), אין מקבלין גרים לימות המשיח כלומר אם הערב רב ירצו להתגיר לא יקבלו אותם, ועוד כתוב ורשעים בחשך ידמו (מלת ידמו פירושה יכרתו וימותו) והיינו איגון ערב רב הם הערב רב שימותו בחשך, ובגין דא אמר נביאה עליהו ובשביל זה אמר הנביא עליהם ואל אדמת ישראל לא יבאו פירוש שישארו בחוץ לארץ בין הגוים, ולא יהיה להם רשות ליכנס לארץ ישראל. (מ"מ ומפ"ס)

כ"ז זוהר רע"מ פנחס דף רלז: - ומה פתיב קחו מאתכם תרומה ליהו"ה בכונה כתוב "מאתכם", לומר ולא מערב רב כי מהם לא לקחו תרומה להו"ה, דלא אתקריאו קהלה וחבור, עד דאתעבר מנהון ערב רב כי אין ישראל נקראים קהלה וחבור להקב"ה, עד שנבדלו מהם הערב רב, שהם גורמים לעשות פירוד בין ישראל להקב"ה, כפיכחול בזמנא דמתערבין בינייהו, כאילו לא הו גוי אחד כפיכחול בזמן שישראל מתערבים ביניהם כאילו אינם גוי אחד, ובגין דא ולכן אמר הקב"ה קחו מאתכם תרומה רק מבני ישראל, ולא משותפנו אחרא ולא משותפים אחרים, דלא בעינא לשתפא אחרין ביני ובינייכו כי איני רוצה לשתף אחרים, דהיינו את הערב רב, ביני וביניכם, כי רק ישראל והקב"ה הם כשותפים יחד, כי ישראל בעבודתם מעלים מ"ן כבוד תנו עוז לאלהים, ועל ידי זה הקב"ה משפיע להם שפע רב.

ולא עוד, אלא כד ערב רב איגון מעורבין בישראל אלא כשהערב רב מעורבים בישראל בגלותם, מה פתיב מה נאמר בהם היו צריה לראש הם נעשים ראשים על ישראל, וישראל תתר דמתעברי מיניהו אליו אבל אחר שנבדלים אלו הערב רב מישראל, מה פתיב בהם שאו את ראש כל עדת בני ישראל מחמת חשיבותם. ולא עוד, אלא דאמר קדשא בריך הוא אלא שאמר הקב"ה לישראל, אגא בעי לדירא עמכון אני רוצה לדור ולשכון עמכם הדיא הוא דכתיב זהו שכתוב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם והערב רב גורמים שאסתלק מכם.

ולא עוד, אלא כד בני ישראל בגלותא אלא כשבני ישראל הם בגלות, והם מעורבים עם הערב רב, עלייהו אתמר עליהם נאמר מי מעפב, שאור שפסא כלומר שהערב רב המעורבים בישראל כשאר שבעיסה, הם הם המעכבים את הגאולה, והא אוקמוה מארי מתגיתין והרי ביארו בעלי המשנה, כי בזמנא דערב רב איגון ראשים על ישראל בזמן שהערב רב הם ראשים על ישראל בגלות, כפיכחול פאילו עברין שלטנו בקדשא בריך הוא כפיכחול על ידי עכוב הגאולה נחשב כאילו מעבירים את שליטת הקב"ה, וייעלו במשפטי כוכביא ומזלי וישראל נכנסים במשפטי והנהגות והשפעות שרי מעלה הממונים על הכוכבים והמזלות, ובגין דא צווחין ואמרין ולכן הם צועקים ואומרים, יהו"ה אלהינו בעלוננו אדונים וזלתך שהם שרי מעלה. (מ"מ ומפ"ס) הגם שזה עכ"כ רמזו מנאמרים כלו ונשמרו נשמים כזכר בזכר, אבל נשמותיהם בלות לעולם על ידי כמה עונות, וכפרט אס לא מקדשים עלמם נשעת חשמיש, והם הם עזי פנים שזכור. (רמ"ק)